

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/56/2024
Identifikačné číslo spisu:	7616204471
Dátum vydania rozhodnutia:	16.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7616204471.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ I. G., narodenej XX. I. XXXX, J.J. Š., H. X, 2/ I. P., narodenej XX. F. XXXX, J. Š., H.F. X, 3/ J. Č., narodeného X. F. XXXX, J.Á. F. R., I. X, 4/ Ľ. Č., narodenej X. I. XXXX, J. F. R., I. X, 5/ D. U., narodeného XX. C. XXXX, J. Š., H. X, 6/ I. P., narodenej XX. M. XXXX, J. Š., P. P. XXX/X, 7/ C. R., narodenej X. D.F. XXXX, H., XX. I. XXX/XX, 8/ D. U.I., P. F. A., R. F. XXX, Č. S., 9/ D.I. U.P., Q., U. F. XXX, Č. S., 10/ O.. Š.I. U.P., W., D.. P. XXXX/XX, 11/ D. J., narodeného XX. I. XXXX, J. Š., H.F. X, 12a/ I. Č.K., narodenej XX. E. XXXX, J. F. R., A. XXXX/XX, 12b/ D. J., narodeného X. E. XXXX, P. XX, 12c/ H. A. T., narodenej XX. C. XXXX, J. U., H. XXX/XX, žalobcovia 1/ až 12c/ zastúpení advokátskou kanceláriou ULC Čarnogurský s.r.o., Bratislava, Tvarožkova 5, IČO: 35 975 016, proti žalovaným 1/ JUDr. Jane Kol'vekovej, správkyňi konkurznej podstaty úpadcu Poľnohospodárske družstvo Spišský Štvrtok v konkurze, Spišský Štvrtok, IČO: 00 204 277, so sídlom správkyne Košice, Werferova 1, 2/ Q. U., narodenému XX. I. XXXX, E.-D., D. M. XX, zastúpeného advokátskou kanceláriou Karkó s.r.o., Žilina, Obchodná 8985/5A, IČO: 50 158 121, 3/ Ľ. Š., narodenému XX. D. XXXX, J. Š., H. X, 4/ E.S. Š., narodenej X. E. XXXX, J. Š., H. X, o neplatnosť dražby, vedenom na Mestskom súde Košice (pôvodne na Okresnom súde Košice I) pod sp. zn. 19C/119/2016, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 22. júna 2023 sp. zn. 2Co/32/2023, takto

rozhodol:

I. V konaní p o k r a č u j e s právnymi nástupcami žalobkyne 12/ E. J., zomrelej XX. D. XXXX, a to so žalobcom 11/, žalobkyňou 12a/ I. Č., narodenou XX. E. XXXX, J. F. R., A. XXXX/XX, žalobcom 12b/ D. J., narodeným X. E. XXXX, P. XX a žalobkyňou 12c/ H. A. T., narodenou XX. C. XXXX, J. U., H. XXX/XX.

II. Dovoľanie o d m i e t a.

III. Žalovaný 2/ m á proti žalobcom 1/ až 12c/ n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

IV. Žalovaným 1/, 3/ a 4/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. októbra 2018 č. k. 19C/119/2016-265 pripustil zmenu žaloby vyjadrenú v písomnom podaní zástupcu žalobcov z 26. mája 2017 (výrok I.); zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia neplatnosti dražby, ktorej predmetom bola nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXX, kat. územie J. Š., stavba - bytový dom súp. č. XXX na parcele registra „C“ parc. č. XXX/XX v pôvodnom výlučnom vlastníctve úpadcu Poľnohospodárske družstvo Spišský Štvrtok v konkurze, realizovanej dňa 17. decembra 2015 (výrok II.); žalovanej 1/ náhradu trov konania nepriznal (výrok III.); žalovanému 2/ priznal voči žalobcom spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v celom rozsahu (výrok IV.); žalovaným 3/ a 4/ náhradu trov konania nepriznal (výrok V).

1.1. Súd prvej inštancie po tom, ako dospel k záveru, že žaloba bola podaná včas a okruh strán sporu bol súladný so zákonom, zamietol žalobu voči žalovaným 3/ a 4/ pre nedostatok pasívnej vecnej legitimácie v spore; voči ostatným žalovaným zamietnutie žaloby zdôvodnil tým, že nedošlo k porušeniu zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“). Uviedol, že dražená nehnuteľnosť bola zapísaná do súpisu konkurznej podstaty v zmysle ustanovení zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“), pričom zákon o konkurze v § 92 ods. 6 síce odkazuje na primerané použitie zákona o dobrovoľných dražbách v prípade speňažovania majetku patriaceho do konkurznej podstaty dražbou, avšak dotýka sa to len ustanovení o postupe dražby, nie ustanovení vymedzujúcich predmet dražby. Majetok nepodliehajúci konkurzu podľa § 72 zákona o konkurze je majetkom odlišným v porovnaní s majetkom, ktorého zaradenie do súpisu je sporné, a s majetkom, ktorý je možné v súlade s § 78 ods. 1 zákona o konkurze speňažiť dražbou ako jedným zo spôsobov speňaženia majetku v konkurznom konaní. Predmetný bytový dom bol vo vlastníctve úpadcu zapísaný do súpisu majetkovej podstaty (bez poznámky) a pretože voči jeho zaradeniu neboli podané námietky, resp. nebolo vedené konanie o vylúčenie tohto majetku zo súpisu, žalovaná 1/ (správkyňa konkurznej podstaty) pristúpila k jeho speňaženiu. Aj keby správkyňa zapísala majetok do súpisu nesprávne a pristúpila by k jeho speňaženiu v konkurznom konaní, porušila by tým ustanovenia zákona o konkurze, ale neboli by tým porušené ustanovenia zákona o dobrovoľných dražbách ako základnej podmienky úspešnosti žaloby o určenie neplatnosti dražby (§ 3 ods. 1 až 9 zákona o dobrovoľných dražbách). Pokiaľ išlo o žalobcami namietané nesplnenie informačných povinností žalovanej 1/ v rámci dražby podľa ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách, súd prvej inštancie dospel k záveru, že zákon o konkurze obsahuje vlastnú úpravu informačnej povinnosti správcu, odlišnú od ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách. Podľa tejto úpravy, konkrétne podľa § 92 ods. 6 zákona o konkurze, si správkyňa svoju informačnú povinnosť splnila zverejnením v Obchodnom vestníku. Keďže žalobcovia netvrdili opak, mal súd za to, že ide o nespornú skutkovú okolnosť podľa § 151 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). V konaní tak nebolo preukázané porušenie ustanovenia § 11 ods. 5 ani § 17 ods. 6 zákona o dobrovoľných dražbách. O nároku

na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 22. júna 2023 sp. zn. 2Co/32/2023 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietavom výroku potvrdil, vo výroku IV. o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Odvolací súd nezistil existenciu procesných väd namietaných v odvolaní a rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za vecne správne, preto ho podľa § 378 ods. 1 CSP potvrdil a podľa § 387 ods. 2 CSP odkázal na obsah odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, s ktorým sa stotožnil v celom rozsahu. Uviedol, že odvolacie námietky žalobcov boli v prevažnej miere už predmetom dokazovania pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s nimi dôsledne vysporiadal. Voči žalovaným 3/ a 4/ bola žaloba zamietnutá z dôvodu nedostatku pasívnej legitimácie, pričom v odvolaní žalobcov neboli žiadne konkrétne námietky proti dôvodom takéhoto rozhodnutia, preto v tejto časti odvolací súd odkázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ odvolací súd k odvolacím námietkam žalobcov

doplnil, že o neplatnosti dobrovoľnej dražby súd môže rozhodnúť len v prípade, ak dražba nebola uskutočnená v súlade so zákonom o dobrovoľných dražbách. Keďže v tomto prípade bola dražba realizovaná ako súčasť prebiehajúceho konkurzného konania, správkyňa konkurznej podstaty postupovala podľa zákona o konkurze. Stotožnil sa s právnym záverom súdu prvej inštancie, že zákon o konkurze odkazuje na zákon o dobrovoľných dražbách len pokiaľ ide o samotnú realizáciu dražby, pričom správca konkurznej podstaty musí postupovať pri speňažovaní majetku úpadcu podľa zákona o konkurze, ak tento zákon upravuje postup pri realizácii speňaženia, a to vrátane obmedzení. Všetky argumenty uplatňované v tomto spore žalobcovia mali a mohli namietat' v zmysle § 78 zákona o konkurze, čo však neurobili. Neobstojí ani námietka žalobcov ohľadne charakteru bytového domu, keďže v čase konania dražby predmetné byty neboli samostatne zapísané v evidencii nehnuteľností.

2.2. Zrušujúci výrok rozhodnutia v časti trov konania zdôvodnil odvolací súd tým, že súd prvej inštancie sa nezaoberal možnosťou aplikácie ustanovenia § 257 CSP, preto jeho rozhodnutie z tohto hľadiska bolo nepreskúmateľné a odvolací súd ho zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj ako „dovolatelia“) dovolanie, ktoré odôvodnili podľa § 420 písm. e), f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhli, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolatelia zároveň požiadali o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a rozhodnutia súdu prvej inštancie v zmysle § 444 CSP.

3.1. K vade v zmysle § 420 písm. e) CSP podľa dovolateľov došlo v dôsledku toho, že spor rozhodol miestne a vecne nepríslušný súd, a teda vo veci rozhodoval nezákonný sudca. Žaloba bola podaná na Okresný súd Spišská Nová Ves ako súd miestne a vecne príslušný podľa obvodu nehnuteľností, tento súd ju však postúpil na Okresný súd Košice I podľa v tom čase platného ustanovenia § 88 ods. 1 písm. j) Občianskeho súdneho poriadku (v súčasnosti § 20 písm. d) CSP). Dovolatelia poukázali na rozdielnu rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v otázke príslušnosti súdov vo veciach sporov vyvolaných (súvisiacich s) konkurzom, reprezentovanú rozhodnutiami sp. zn. 2Ndob/14/2010, 2Ndob/36/2010 a na druhej strane stanoviskom obchodného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Obpj 1/99. Z tohto dôvodu považovali za žiadúce, aby najvyšší súd zaujal stanovisko, či vecne a mieste príslušným súdom v spore o neplatnosť dobrovoľnej dražby je súd príslušný podľa obvodu nehnuteľností (nakol'ko správca konkurznej podstaty je len jeden z účastníkov konania spolu s vydražiteľom nehnuteľností v zmysle zákona o dobrovoľných dražbách). Keďže súd prvej inštancie nepostupoval ex offio podľa § 43 CSP a odvolací súd sa touto námietkou miestnej nepríslušnosti vôbec nezaoberal, je jeho rozhodnutie z tohto dôvodu aj nepreskúmateľné, čo zakladá súčasne dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

3.2. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovali dovolatelia za arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože odvolací súd sa nevysporiadal s ich argumentáciou v súvislosti s neplatnosťou dobrovoľnej dražby. Uviedli, že byty užívajú nepretržite od 70.-80. rokov 20. storočia ako stabilizačné byty vyplývajúce im aj z členského a pracovného pomeru u úpadcu ako družstva. Jediné investície do bytov robili oni. Vzhľadom na svoj vek, sociálny a zdravotný stav nemajú inú možnosť bývania a hrozí im vysťahovanie bez náhradného bývania. Zdôraznili, že mali nárok na bezodplatné prevedenie bytov do osobného vlastníctva na základe § 24 zákona č. 42/1992 Zb., ako aj podľa § 28 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Družstvo ako povinný subjekt tak malo urobiť do 1. septembra 1995, avšak aj keď si túto zákonnú povinnosť nesplnilo, právny nárok žalobcov na uzavretie zmlúv nezanikol. Úpadca s nimi aj podpísal kúpne zmluvy a boli podané návrhy na vklad do katastra nehnuteľností, avšak zápisu bránili zriadené viaceré exekučné príkazy. Žalovaná 1/ nepostupovala s odbornou starostlivosťou podľa § 7 zákona o konkurze, pretože pri vykonávaní súpisu majetku konkurznej podstaty mala zapísať sporný majetok s príslušnou poznámkou a vyzvať žalobcov, aby uviedli v lehote 30 dní všetky skutočnosti a predložili všetky dôkazy, ktoré zapísanie majetku do súpisu vylučujú. Správkyňa konkurznej podstaty mala vedomosť o spornosti majetku, avšak nepostupovala v súlade s § 78 zákona o konkurze. Dovolatelia namietali, že nie je možné od nich spravodlivo žiadať, aby denne sledovali Obchodný vestník, či náhodou nehnuteľnosť nie je zapísaná do súpisu majetku

konkurznej podstaty. Správkyňa ako navrhovateľ dražby konala v rozpore s § 11 ods. 4, ods. 5 zákona o dobrovoľných dražbách, keď neupozornila užívateľov bytov, že sa koná dražba a takéto oznámenie ani nezaslala na zverejnenie na úradnú tabuľu Obecného úradu Spišský Štvrtok. Žalovaný 2/ pritom kupoval nehnuteľnosti na špekulatívne účely a bez toho, aby si zistil ich stav s cieľom vystáť žalobcov. Dovolací súd by mal pri rozhodovaní zohľadniť ich právo na ochranu obydľia v súlade s európskou judikatúrou. Poukázali na rozsudok Súdneho dvora z 10. septembra 2014 vo veci C-34/13 Kušiová proti Smart Capital, a.s. a viaceré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré zdôrazňujú význam obydľia a ochranu pred zásahom do práva na rešpektovanie obydľia.

3.3. V rámci nesprávneho právneho posúdenia žalobcovia namietali odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu tým, že odvolací súd sa nezaoberal neplatnosťou dražby podľa zákona o dobrovoľných dražbách s odkazom na to, že žalobcovia nepodali vylučovaciu žalobu podľa zákona o konkurze. Odvolací súd ani súd prvej inštancie nerešpektovali ustálený záver, že určitá neplatnosť dražby možno len v tomto konaní a v žiadnom inom, a to ani ako predbežnú otázku. Neplatnosť dražby nemožno posúdiť ani vo vylučovacej (excindačnej) žalobe. Poukázali pritom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/186/2010 (R 1/2011), sp. zn. 2Cdo/66/2008 (R 23/2010), sp. zn. 3Obo/84/2012.

3.4. Podľa dovolateľov odvolací súd nechal bez povšimnutia aj skutočnosť, že žalovaná 1/ dražila nehnuteľnosť ako nevlastník, hoci skutočnými vlastníckymi nehnuteľnosťami už boli oni. Takto sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, reprezentovanej uznesením z 18. decembra 2012 sp. zn. 2MCdo/20/2011 (R 61/2014) a uznesením z 22. mája 2018 sp. zn. 8Cdo/62/2019. Súdny nižších inštancií tiež nezohľadnili, že žalobcovia vylučovaciu žalobu nemohli podať, keďže správkyňa konkurznej podstaty, hoci mala vedomosť o užívaní bytov, nezapísala do súpisu majetku spornú poznámku, ani nevyzvala žalobcov na podanie vylučovacej žaloby. V tomto smere poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 25/2010 a rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. III. ÚS 351/2012.

4. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobcov uviedol, že dovolatelia nepodali námietku miestnej nepríslušnosti súdu, preto nebol dôvod, aby o miestnej príslušnosti rozhodoval krajský súd, pričom judikatúra, na ktorú dovolatelia poukazujú, sa týkala sporov o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, nie o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby v konkurze. K odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa jeho názoru nedošlo, dovolateľmi označená judikatúra sa nevzťahuje na daný spor, pretože v spore šlo o dražbu vykonávanú v rámci konkurzného konania. Tvrdenie žalobcov o ich vlastníckom práve je v rozpore s výsledkami vykonaného dokazovania, navyše táto námietka nie je dôvodom na určenie neplatnosti dražby. Vedomosť správkyne konkurznej podstaty o užívaní spornej nehnuteľnosti nezakladala povinnosť zapísať do súpisu podstaty poznámku o spornosti vlastníckeho práva, nakoľko neexistoval žiadny spor týkajúci sa vlastníckeho práva úpadcu k tomuto majetku. Dovolatelia nemohli ani nadobudnúť vlastnícke právo k bytom, nakoľko tie v čase speňažovania vôbec neexistovali a právne vznikli až po tom, čo bytový dom nadobudol žalovaný 2/. Z týchto dôvodov žiadal, aby dovolací súd dovolanie odmietol ako procesne neprípustné, resp. aby ho zamietol ako nedôvodné.

5. Žalovaní 1/, 3/ a 4/ sa k dovolaniu žalobcov nevyjadřili.

6. Počas dovolacieho konania zomrela dňa XX. D. XXXX žalobkyňa 12/ E. J.. Z uznesenia Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 16D/12/2026, Dnot 35/2026 z 13. apríla 2026 vydaného súdnou komisárkou D.. L. A. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) zistil, že právnymi nástupcami E. J. sú jej manžel, ktorý už je stranou sporu ako žalobca 11/, a jej deti I. Č., D. J. a H. A. T..

7. Podľa § 438 ods. 1 CSP pre konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

9. Podľa § 63 ods. 1 a 2 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

10. Na základe uvedeného najvyšší súd rozhodol v súlade s ustanovením § 63 ods. 2 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP o pokračovaní v konaní s právnyimi nástupcami žalobkyne 12/ tak, ako vyplýva z výroku I. tohto uznesenia.

11. Najvyšší súd ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je potrebné odmietnuť.

12. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti opravného prostriedku. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

13. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

14. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

15. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

16. V prvom rade bolo potrebné preskúmať prípustnosť dovolania, ktorú dovolatelia odvodzovali z ustanovenia § 420 písm. e) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

17. Dovolatelia tvrdili, že v spore nerozhodoval zákonný sudca, pretože súd prvej inštancie nebol miestne príslušným súdom s poukazom na ustanovenie § 88 ods. 1 písm. h) Občianskeho súdneho poriadku (v súčasnosti § 20 písm. a) CSP), keďže nehnuteľnosť, ktorej sa spor týka, sa nachádza v katastrálnom území obce Spišský Štvrtok.

18. Nesprávne obsadeným súdom (§ 420 písm. e) CSP) je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami upravujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má určitú vec prejednať a o nej rozhodnúť. Ústavný súd opakovane judikuje, že za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy je zásadne potrebné považovať toho, kto bol určený na prejednanie a rozhodnutie veci v súlade s rozvrhom práce súdu (napríklad I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 118/02, III. ÚS 46/04, III. ÚS 46/2012, IV. ÚS 161/08).

Ústavný súd pojem zákonného sudcu vykladá tak, že ním je sudca, ktorý bol pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu oprávneného konať a rozhodnúť určitý druh súdnej agendy.

19. V čase podania žaloby na Okresnom súde Spišská Nová Ves dňa 21. marca 2016 v zmysle ustanovenia § 88 ods. 1 písm. h) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“) platilo, že namiesto všeobecného súdu odporcu bol na konanie príslušný súd, v obvode ktorého je nehnuteľnosť, ak sa konanie týka práva k nej. V zmysle § 88 ods. 1 písm. j) OSP namiesto všeobecného súdu odporcu bol na konanie príslušný súd, na ktorom prebieha konkurzné konanie, ak ide o spor ním vyvolaný s výnimkou sporov o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

20. V zmysle § 105 ods. 1, 2 a 3 OSP v znení účinnom do 30. júna 2016 súd skúmal miestnu príslušnosť podľa § 88 skôr než začal konať o veci samej. Neskôr ju skúmal len na námietku účastníka, uplatnenú pri prvom úkone, ktorý účastníkovi patrí. Ak bol súd, na ktorom bola podaná žaloba, toho názoru, že nie je miestne príslušný, neodkladne postúpil vec príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomil o tom účastníkov. Ak súd, ktorému bola vec postúpená, s jej postúpením nesúhlasil a išlo o súdy v obvode toho istého krajského súdu, rozhodol o miestnej príslušnosti tento krajský súd. V ostatných prípadoch rozhodol o miestnej príslušnosti najvyšší súd.

21. Predmetom sporu v prejednávanom prípade bolo určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby nehnuteľnosti, ktorá bola zahrnutá v rámci konkurzného konania do súpisu majetku oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa v zmysle zákona o konkurze. Pri určovaní miestnej príslušnosti súdu bolo teda potrebné brať do úvahy dve ustanovenia vtedajšieho procesného predpisu o výlučnej miestnej príslušnosti, a to miestnu príslušnosť pre spory týkajúce sa práv k nehnuteľnostiam podľa § 88 ods. 1 písm. h) OSP a miestnu príslušnosť pre spory vyvolané konkurzným konaním podľa § 88 ods. 1 písm. j) OSP. Pri posudzovaní konkurencie týchto dvoch ustanovení sa javí ako bližšia väzba predmetného sporu na konkurzné konanie. Nešlo totiž o dražbu iniciovanú samotným vlastníkom nehnuteľnosti alebo veriteľom. Išlo o úkon správkyne konkurznej podstaty, ktorý bol súčasťou speňažovania majetku patriaceho do podstaty s cieľom uspokojiť veriteľov v zmysle § 91 ods. 1 spôsobom podľa § 92 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze. Preto aj spor o určenie neplatnosti dražby bol sporom vyvolaným osobitnou povahou konkurzného konania. Inými slovami tento spor by nevznikol, ak by správkyňa konkurznej podstaty nezahrnula nehnuteľnosť do konkurznej podstaty úpadcu a nevykonala úkony smerujúce k speňaženiu podstaty v rámci dražby. Skutočnosť, že stranou sporu je aj žalovaný 2/ ako vydražiteľ, nemení nič na tom, že spor bol vyvolaný konkurzným konaním. Pre určenie miestnej príslušnosti súdu v zmysle § 88 OSP je dôležitý predmet sporu a nie okruh jeho účastníkov.

22. K námietke dovolateľov o rozdielnej judikatúre najvyššieho súdu v otázke miestnej príslušnosti súdov na spory vyvolané konkurzom dovolací súd uvádza, že stanovisko obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 19. marca 1999 sp. zn. Obpj 1/99 sa týkalo príslušnosti súdov na spory o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným v konkurznej podstate, ktoré by bolo možné viesť bez ohľadu na konkurzné konanie. Tieto konania sa v súlade s citovaným stanoviskom nepovažujú za konania vyvolané konkurzom, pretože ide o spory, ktoré by mohli byť vedené i keby nebol vyhlásený konkurz. Predmetom prejednávaného sporu však nie je určenie vlastníckeho práva, ani iného vecného práva k nehnuteľnosti a - ako bolo uvedené vyššie - tento spor by nevznikol, ak by nedošlo ku konkurznému konaniu, preto naň nie je možné aplikovať závery predmetného stanoviska obchodnoprávneho kolégia. V ďalších dvoch rozhodnutiach najvyššieho súdu, na ktoré poukázali dovolatelia (sp. zn. 2Ndob/14/2010, sp. zn. 2Ndob/36/2010), išlo o spory vedené správcom konkurznej podstaty o zaplatenie istiny - pohľadávky voči podstate, majúce charakter úkonov správcu týkajúcich sa správy a zabezpečenia majetku úpadcu. Aj tieto rozhodnutia sa teda týkali úplne odlišných sporov, a preto posúdenie otázky miestnej a vecnej príslušnosti súdov v nich je založené na úvahách a právnych základoch, ktoré nie sú aplikovateľné na prejednávaný spor o neplatnosť dobrovoľnej dražby.

23. Dovolací súd uzatvára, že miestne príslušným súdom na konanie v tomto spore bol okresný súd

určený v čase podania žaloby v zmysle § 88 ods. 1 písm. j) OSP, preto postup Okresného súdu Spišská Nová Ves, ktorý spor postúpil v zmysle § 105 ods. 2 OSP Okresnému súdu Košice I ako súdu miestne príslušnému, bol správny. V súlade s ustanovením § 11 ods. 1 OSP príslušnosť súdu určená podľa okolností v čase začatia konania trvá až do jeho skončenia (zásada perpetuatio fori), pričom táto zásada platí aj pre Civilný sporový poriadok (§ 36 ods. 2 CSP). Sudca Okresného súdu Košice I (v súčasnosti Mestského súdu Košice) tak bol zákonným sudcom v prejednávanej spore, preto prípustnosť dovolania žalobcov z ustanovenia § 420 písm. e) CSP nevyplyva. Keďže postup súdu prvej inštancie bol procesne správny a spor bol prejednaný a rozhodnutý zákonným sudcom, skutočnosť, že sa odvolací súd výslovne vo svojom rozhodnutí nezaoberal námietkou žalobcov týkajúcou sa nedostatku miestnej príslušnosti súdu, vznesenou až v rámci ich prvého dovolania, nepredstavuje vadu podľa § 420 písm. e) CSP a nedosahuje ani intenzitu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

24. Dovolatelia ďalej namietali, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, čím je naplnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

26. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je i právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07).

27. Podľa ústavného súdu zjavná neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia všeobecného súdu je najčastejšie daná absenciou súvislosti právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaného prípadu, rozporom s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

28. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP, stotožniac sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd vysvetlil, že odvolacie námietky boli totožné s tými, ktoré už boli predmetom dokazovania pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd prvej inštancie dôsledne vysporiadal. Tu treba zdôrazniť, že potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu vytvára s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie organickú (kompletizujúcu) jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (porov. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09).

29. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie má podľa názoru odvolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za nedostatočne odôvodnené resp. arbitrárne. Odvolací súd odôvodnil rozhodnutie spôsobom zodpovedajúcim zákonu.

30. Podstatou dovolacej argumentácie žalobcov bolo to, že oba sudy sa v konaní o neplatnosť dobrovoľnej dražby nezaoberali namietanou nespôsobilosťou predmetu dražby podľa § 3 zákona o dobrovoľných dražbách a porušením informačnej povinnosti žalovanou 1/. Tieto námietky však nie sú opodstatnené. Odvolací súd sa uvedenými dôvodmi neplatnosti dražby zaoberal a v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že zo strany žalovanej 1/ nedošlo k porušeniu zákona o dobrovoľných dražbách, pokiaľ išlo o informačné povinnosti podľa § 11 ods. 5 a § 17 ods. 6 zákona o dobrovoľných dražbách. Súd prvej inštancie vysvetlil, že v tomto smere má prednosť ustanovenie § 92 ods. 6 zákona o konkurze, ktoré výslovne stanovovalo, že oznámenia súvisiace s dražbou správca zverejňuje v Obchodnom vestníku (v súčasnosti v insolvenčnom registri). S týmto záverom sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil (§ 387 ods. 2 CSP) a dodal, že odkaz na použitie ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách bolo potrebné vyložiť ako odkaz na technickú realizáciu dražby, pričom však správca konkurznej podstaty musí aj v rámci dražby postupovať prednostne v zmysle zákona o konkurze, a to vrátane oznámení.

31. Aj otázkou spôsobilosti predmetu dražby sa zaoberal už súd prvej inštancie a konštatoval, že nehnuteľnosť úpadcu bola zapísaná do súpisu majetkovej podstaty bez poznámky a žalobcovia nepodali žalobu o jej vylúčenie z podstaty podľa § 72 ods. 1 zákona o konkurze. S poukazom na vzájomný vzťah medzi oboma predpismi teda nebol porušený § 3 ods. 1 až 9 zákona o dobrovoľných dražbách, t. j. nešlo o nespôsobilý predmet dražby v zmysle citovaných ustanovení, keďže v prípade dražby majetku v konkurze pre určenie spôsobilosti predmetu dražby je podstatné len ustanovenie § 72 v spojení s § 78 ods. 1 zákona o konkurze (body 45, 46 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Odvolací súd sa s touto argumentáciou stotožnil a doplnil, že v čase konania dražby predmetné byty ani neboli samostatne zapísané v evidencii nehnuteľností (bod 23 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Pokiaľ žalobcovia poukazovali na to, že nehnuteľnosť nemala byť správkyňou konkurznej podstaty zahrnutá do súpisu oddelenej podstaty, pretože úpadca nebol už jej vlastníkom a že im svedčilo právo na odpredaj bytov v zmysle ustanovení zákona č. 182/1993 Zb., odvolací súd uviedol, že tieto skutočnosti neboli v konaní preukázané. Preto odvolací súd dospel k záveru, že správkyňa konkurznej podstaty neporušila pri speňažovaní majetku úpadcu zákon o dobrovoľných dražbách (bod 24 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu).

32. S poukazom na vyššie uvedené, z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplyva nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia skutkových či právnych záverov, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne závery, ktoré by popierali pravidlá formálnej a právnej logiky, alebo taká aplikácia ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvoláciu argumentáciu dovolateľov.

33. Z obsahu dovolania je tiež zrejmé, že žalobcovia sa svojou argumentáciou o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia snažia spochybnit' právne posúdenie sporu odvolacím súdom (rovnaké námietky uvádzajú aj pri námietke nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom podľa § 421 ods. 1 CSP), čo však nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (porovnaj R 24/2017, 9Cdo/248/2021).

34. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, že právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok. Preto skutočnosť, že žalobkyňa s názorom odvolacieho súdu nesúhlasí, sama o sebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti súdnych rozhodnutí, ktoré spolu tvoria celok. Iba skutočnosť, že dovolateľka sa nestotožňuje s právnym názorom súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu (napr. I. ÚS 188/06).

35. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že vady konania v zmysle § 420 písm. e), písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalobcov v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvodom na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

36. V rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolatelia namietali nesprávne právne posúdenie sporu odvolacím súdom, ktorý sa v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu odmietol zaoberať namietanými dôvodmi neplatnosti dražby s odkazom na to, že žalobcovia nepodali vylučovaciu žalobu podľa zákona o konkurze, hoci neplatnosť dražby je možné posúdiť iba v tomto konaní a nie v inom konaní, a to ani ako predbežnú otázku a ani v konaní o vylučovacej (excindačnej) žalobe. Ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v tomto smere podľa žalobcov reprezentujú rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/186/2010, sp. zn. 2Cdo/66/2008 a sp. zn. 3Obo/84/2010.

37. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

38. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

39. Podľa § 432 ods. 2 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

40. Vo vzťahu k tomuto dôvodu dovolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Relevanciu podľa citovaného ustanovenia má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (§ 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu súčasne platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom. Právna otázka, ktorej vyriešenie nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (ktorej vyriešenie neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Právne otázky, takto dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

41. Dovolatelia tvrdili, že súdy sa odmietli zaoberať neplatnosťou dražby s odkazom na to, že žalobcovia nepodali excindačnú žalobu. Už z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie (bod 45 veta prvá) však vyplýva, že súd vychádzal z ustáleného právneho záveru, že otázku neplatnosti dobrovoľnej dražby súd nemôže posudzovať v žiadnom inom konaní než v konaní podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, a to ani ako otázku predbežnú [rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/272/2007, 2Cdo/66/2008 (R 23/2010), 3Cdo/186/2010 (R 1/2011), 5Cdo/51/2009, 3Obo/84/2010, 8Cdo/62/2019]. Uvedený právny záver platí aj pre prípady dražby, ktorá bola realizovaná správcom konkurznej podstaty na majetok patriaci do konkurznej podstaty. Zároveň však platí aj to, že v prípadoch dražby realizovanej v rámci konkurzného konania možno uplatniť právo vylučujúce zapísanie majetku do súpisu len spôsobom ustanoveným zákonom o konkurze (§ 78 zákona o konkurze). Teda tak ako o neplatnosti dražby nemožno rozhodovať inak než v konaní o žalobe podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných

dražbách, tak o vylúčení majetku zo súpisu nemožno rozhodovať inak než na základe excindačnej žaloby podľa § 78 zákona o konkurze. Otázku, či určitý majetok bol zahrnutý do súpisu oprávnene, môže riešiť len konkurzný súd a jedine rozhodnutie konkurzného súdu môže mať právny dôsledok vylúčenia majetku zo súpisu. Ak by k tomu došlo, rozhodnutie konkurzného súdu o vylúčení majetku zo súpisu by bolo pre súd v konaní o určenie neplatnosti dražby tohto majetku záväzné a súd by musel vyhlásiť neplatnosť dobrovoľnej dražby pre nespôsobilý predmet dražby podľa § 21 ods. 2 v spojení s § 3 ods. 1 a § 7 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách, keďže dražobník - správca konkurznej podstaty nemal oprávnenie nakladať s predmetom dražby. V prípade, že by súbežne prebiehalo konanie o excindačnej žalobe na konkurznom súde, bol by súd konajúci o žalobe o neplatnosť dražby povinný konanie prerušiť až do právoplatného skončenia konania o excindačnej žalobe, keďže sám túto otázku ako predbežnú posúdiť nemôže a je viazaný výsledkom takéhoto konania.

42. Súd sa teda neplatnosťou dražby vecne zaoberal a žalobu zamietli z dôvodu, že nebolo preukázané, že išlo o nespôsobilý predmet dražby v zmysle § 3 zákona o dobrovoľných dražbách, pričom nespôsobilosť predmetu dražby bolo možné posudzovať len podľa zákona o konkurze, keďže išlo o dražbu majetku zapísaného do súpisu podstaty v konkurznom konaní. Otázka, či bol majetok zahrnutý správcom konkurznej podstaty do súpisu oprávnene, bola pre súdy v spore o neplatnosť dražby predbežnou otázkou, od posúdenia ktorej bolo rozhodnutie závislé. Prípadné porušenie ustanovení zákona o konkurze týkajúcich sa súpisu majetku konkurzných podstát (neoprávnené zahrnutie majetku do súpisu) by malo ten dôsledok, že by nešlo o spôsobilý predmet dražby v zmysle § 3 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách a správca konkurznej podstaty by nebol osobou oprávnenou navrhnúť vykonanie dražby v zmysle § 7 ods. 1 zákona o dobrovoľných dražbách. Teda aj v konaní o neplatnosť dražby realizovanej v konkurznom konaní musí súd preskúmať, či dražený majetok nebol majetkom vylúčeným z podstaty, avšak len v tom zmysle, či nešlo o majetok, o ktorom sa viedlo konanie o vylučovacej žalobe podľa zákona o konkurze. Tento postup súdy nižšej inštancie zachovali, keď bolo preukázané, že k podaniu vylučovacej žaloby zo strany žalobcov v konkurznom konaní nedošlo (bod 46 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). V tomto prípade nebolo preukázané žiadne porušenie zákona o konkurze, preto nesprávna úvaha súdov, že porušenie ustanovení zákona o konkurze nie je porušením zákona o dobrovoľných dražbách, ktoré by zakladalo úspešnosť žaloby, bola len akademickou úvahou a nemala vplyv na rozhodnutie sporu.

43. Dovolatelia poukazovali na rozhodnutie najvyššieho súdu publikované ako R 25/2010 a na rozhodnutie ústavného súdu z 12. februára 2013 sp. zn. III. ÚS 531/2012, z ktorých vyvodzovali nesprávne právne posúdenie sporu súdmi nižšej inštancie vo vzťahu k odmietnutiu preskúmania oprávnenosti zápisu majetku do súpisu v konaní o neplatnosť dobrovoľnej dražby. Závery týchto rozhodnutí však pre tento spor nie sú aplikovateľné, nakoľko v prípade vedenom pred ústavným súdom bolo preukázané porušenie povinnosti správcu konkurznej podstaty podať návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, čím došlo k porušeniu § 26 vtedy účinného zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, a v prípade vedenom pred najvyšším súdom bola predmetom dražby vec, ktorá nebola vôbec zahrnutá do súpisu majetku v konkurznom konaní, čiže ani nemohlo dôjsť k výzve na podanie excindačnej žaloby. Okrem toho ani jedno z uvedených dvoch rozhodnutí sa netýkalo konania o žalobe na určenie neplatnosti dražby. Ústavný súd v dovolateľmi odkazovanej veci konštatoval: „Ak konkurzný súd oprávnenej osobe neuložil, aby v lehote určenej súdom podala vylučovaciu žalobu proti správcovi na súde, ktorý vyhlásil konkurz, a nepoučil ju o tom, že vec bola zapísaná do súpisu, a o právnych následkoch nepodania žaloby, nemohla nastať domnienka ustanovená v ustanovení § 19 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní. Speňaženie je možno preto považovať za platné, len ak neexistujú okolnosti spochybňujúce zaradenie veci do súpisu. V prípade nedodržania zákonného postupu je teda na mieste posúdenie platnosti kúpnej zmluvy, ktorou správca konkurznej podstaty speňažil majetok vo vlastníctve osoby odlišnej od úpadcu.“ Takéto okolnosti, teda porušenie zákonného postupu správkyne v prejednávanej spore, neboli podľa obsahu spisu a vykonaného dokazovania súdmi nižšej inštancie zistené.

44. Dovolatelia poukazovali na to, že správkyňa konkurznej podstaty nezapísala spornú nehnuteľnosť do súpisu s poznámkou o spornosti jej vlastníctva a že v dôsledku toho neboli ňou, resp. konkurzným

súdom vyzvaní na podanie excindačnej žaloby. Tu dovolací súd bez toho, aby vstupoval do oprávnenia konkurzného súdu rozhodovať o správnosti či zákonnosti postupu správcu konkurznej podstaty, považuje za potrebné pripomenúť, že právo podať excindačnú žalobu nie je viazané výlučne na konanie správcu konkurznej podstaty, túto žalobu môže aj bez výzvy správcu podať každý, kto spochybňuje zaradenie konkrétnej veci do súpisu podstaty. Čo je však podstatnejšie, predmetná nehnuteľnosť v čase, keď ju žalovaná 1/ zahrnula do súpisu podstaty, bola zapísaná v katastri nehnuteľností ako výlučné vlastníctvo úpadcu, bez akejkoľvek tarchy či poznámky v prospech žalobcov. Nedôvodné teda bolo tvrdenie žalobcov, že skutočnými vlastníckymi nehnuteľnosťami už boli oni. Ustanovenia § 24 zákona č. 42/1992 Zb. a § 28 zákona č. 182/1993 Z. z., ktorými žalobcovia argumentovali, sa týkali prevodu bytov z bytového družstva, v tomto prípade však úpadca nebol bytovým družstvom a predmetom dražby neboli byty, keďže byty v tom čase ešte formálne neexistovali. Žalobcami tvrdený nárok na odkúpenie bytov, ako aj kúpne zmluvy, ktoré úpadca s nimi uzavrel ešte v rokoch 2005 až 2008, môžu mať bez povolenia vkladu do katastra nehnuteľností len charakter prípadného záväzku úpadcu voči žalobcom, nespochybňujú však vlastnícke právo úpadcu k predmetnej nehnuteľnosti v čase jej zápisu do konkurznej podstaty.

45. Rovnako tak nebolo preukázané nesplnenie informačnej povinnosti zo strany správkyne konkurznej podstaty v zmysle § 11 ods. 5 a § 17 ods. 6 zákona o dobrovoľných dražbách, na ktoré poukazovali dovolatelia. Ako správne uviedli súdy nižšej inštancie, z ustanovenia § 92 ods. 6 zákona o konkurze vyplýva, že oznámenia súvisiace s dražbou správcu zverejňuje v Obchodnom vestníku. Toto ustanovenie má prednosť pred ustanoveniami zákona o dobrovoľných dražbách, ktoré sa preto neuplatnia, pokiaľ je dražbomníkom správca konkurznej podstaty. K aplikácii ustanovenia § 92 ods. 6 zákona o konkurze na dražbu majetku vykonávanú v konkurznom konaní sa najvyšší súd už vyjadril v rozhodnutí z 26. júna 2024 sp. zn. 1Cdo/206/2022: „Na dražbu organizovanú správcom sa primerane použijú ustanovenia zákona o dobrovoľných dražbách. Zákon o konkurze neustanovuje, od ktorých ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách by sa správca nemal odchýliť. Jediná odchýlka, ktorú zákon o konkurze výslovne ustanovuje, vyplýva z poslednej vety § 92 ods. 6, v zmysle ktorej oznámenia súvisiace s dražbou správcu zverejňuje v Obchodnom vestníku. V prípade dražby organizovanej správcom sa tieto oznámenia zverejňujú v Obchodnom vestníku v časti "Konkurzy a reštrukturalizácie". Iný spôsob zverejnenia zákon správcovi neukladá.“ S týmto právnym názorom sa stotožňuje aj vec prejednávajúci senát. Pre zachovanie zákonného postupu tak postačovalo, ak správkyňa konkurznej podstaty oznámenia súvisiace s dražbou zverejňovala v Obchodnom vestníku. Žalobcovia pritom v konaní netvrdili, že by tak správkyňa konkurznej podstaty nerobila, preto aj v tejto časti boli právne závery rozhodnutí súdov nižšej inštancie správne.

46. Dovolatelia tiež žiadali, aby dovolací súd zohľadnil európsku judikatúru a ich právo na ochranu obydlia. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že predmetom sporu bola platnosť alebo neplatnosť dražby vo vzťahu k majetku úpadcu. Ako už bolo uvedené vyššie, nebol preukázaný vlastnícky vzťah žalobcov k predmetu dražby. Užívaci vzťah žalobcov k predmetným bytom, resp. k domu, ako aj ich právo na ochranu obydlia bude potrebné vziať do úvahy v prípadných sporoch o vypratanie bytov. V tomto spore o neplatnosť dražby však užívaci vzťah sám o sebe nepostačoval na to, aby bolo možné dražbu vyhlásiť za neplatnú.

47. Z uvedených dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že odvolací súd sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, naopak, dôsledne sa riadil vyššie citovanými rozhodnutiami dovolacieho súdu. Nešlo ani o otázku, ktorá ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená, alebo je rozhodovaná rozdielne. Preto dovolací súd dovolanie žalobcov v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

48. Posúdením návrhu dovolateľov na odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre vyhovieť návrhu v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 CSP, preto v súlade s ustálenou praxou najvyššieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považoval za udržiateľný

aj ústavný súd (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022). Vzhľadom na výsledok tohto dovolacieho konania ani nebol dôvod na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

49. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP v súlade so zásadou úspechu strán v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), v zmysle ktorej vznikol úspešnému žalovanému 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti neúspešným žalobcom (dovolateľom). Úspešným žalovaným 1/, 3/ a 4/ dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo im preukázateľne v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli (R 72/2018).

50. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.